

Kirjandus. – **Aua, J. 1991.** Linnustik Kolga lahe saartel: hetkeseis ja tendentsid – In: Kolga lahe saarte looduslik seisund. 102-146. (Unpublished manuscript at the Institute of Ecology, Estonian Academy of Sciences). – **Aua, J. 1995.** Segakurnade esinemisest ja fetishisminähtusest hahal *Somateria mollissima* ja hõbekajakal *Larus argentatus* Kolga lahe saartel. Eesti Looduseuurijate Seltsi Aastaraamat 76. kd: 164-173. – **Bolduc, F., Guillemette, M. & Titman, R.D. 2005.** Nesting success of common eiders *Somateria mollissima* as influenced by nest-site and female characteristics in the Gulf of the St. Lawrence. *Wildlife Biology* 11: 273-279. – **Gerell, R. 1985.** Habitat selection and nest predation in a common eider population in southern Sweden. *Ornis Scandinavica* 16: 129-139. – **Kumari, E. 1954.** Eesti NSV linnud. Eesti Riiklik Kirjastus, Tallinn. – **Loopmann, A. 1996.** Eesti meresaaete nimestik. Keskkonnaministeriumi Info- ja Tehnokeskus, Tallinn. – **Mänd, R. 1994.** Common Eider. Rmt Leibak, E., Lilleleht, V. & Veromann, H. (eds). *Birds of Estonia. Status, Distribution and Numbers.* 61–62. Estonian Academy Publishers, Tallinn. – **Öst, M. & Steele, B.B. 2010.** Age-specific nest-site preference and success in eiders. *Oecologia* 162: 59–69.

LÜHITEATED * NOTES

Hiline pesitsemine harakal (*Pica pica*)

Late breeding in Magpie (Pica pica)

Eesti oludes pesitseb harakas (*Pica pica*) kord aastas, asudes vanu pesi kohendama ja uusi ehitama juba märtsi lõpus-aprilli algul ning mai algul on enamuses pesadest juba täiskurn. Pojad lennuvõimestuvad reeglina mai lõpust alates ning juuni esimesel poolel on tuule tiibadesse saanud kõik pesakonnad. Seda üllatavam oli 19. juulil 2009. a. kohata Tääksis Viljandimaal kahepojalist lennuvõimetut pesakonda tegutsemas kahe vanalinnu saatel taluõue piiravas sirelihekis. Pojad rõngastati samal päeval. Arvestades, et haraka haudevältus on 17–18 päeva ning pojad veedavad pesas ligikaudu 3 nädalat, pidi harakapaar alustama munemist juuni esimese dekaadi algul – ajal, mil valdav enamik harakapoegadest on juba lennuvõimestunud või kohe lennuvõimestumas. Kirjeldatud juhtumi puhul ei ole alust arvata, et tegemist võis olla teistkordse pesitsemisega. Kuid kui see oli ka järelkurn, oli tegemist Eesti oludes haraka puhul ikkagi erakordselt hilise (kuid eduka) pesitsusega.

Jaanus Aua

**Rasvatihase (*Parus major*) pesas sirgus sinitihane (*Parus caeruleus*)
*Blue Tit (Parus caeruleus) fledged from Great Tit's (Parus major) nest***

Tartu Ülikooli linnuökoloogia uurimisrühma 2009. aasta välitööde käigus leiti Kilingi-Nõmme lähistelt Leipste küla juurest rasvatihase munade koorumist kontrollides ühest pesakastist teistest pesakonnakaaslastest märgatavalt väiksem poeg. Kurnas oli kokku 9 muna, kokku koorus neist 6. Esialgu ei pälvinud selline leid erilist tähelepanu, sest tihtipeale võib rasvatihastel esineda pesakonnas koorumise asünkroonsust. Poegi käidi uuesti vaatamas kaheksa päevaselt ning asünkroonne poeg oli jätkuvalt elus, kuid tekkis kahtlus, et kas on ikka tegu rasvatihase pojaga. Kolmeteistpäevaseid poegi röntgenastades polnud enam kahtlust, et asünkroonne poeg on tegelikult sinitihane (vt numbri kaanefotot). Sinitihase poeg kaalus 12,6 g, sama pesa rasvatihase poeg aga 17,4 g. Esialgu tekitas selline leid hämmastust – kas äkki võib olla tegu rasva- ja sinitihase hübriidiga. On teada, et teatud tingimustel võivad rasva- ja sinitihane tõesti koos pesitseda ja pesakonna eest hoolitseda, kuid hübriide pole siiski nende kahe liigi vahel täheldatud: munad on viljastanud ikkagi sama liigi isane (Slagsvold *et al.* 2002, Proc. R. Soc. Lond. B. 269: 1449–1455). Seega polnud alust arvata, et tegu oleks kahe tihaseliigi hübriidiga, seda enam, et välimuselt sarnanes isend igati sinitihase pojale. Hilisem välipäevikute sirvimine näitas, et enne rasvatihase pesitsemise asumist, oli samas pesakastis munemist alustanud juba sinitihane. Hiljem sinitihane hülgas kurna või tõrjus rasvatihane ta minema ning munes sinitihase munade hulka ka oma munad. Juhuse läbi koorus ka üks sinitihase munadest.

Marko Mägi

**Kuldnokkade (*Sturnus vulgaris*) ööbimisseltsingutest
*About roosting flocks in Starling (Sturnus vulgaris)***

Kirjanduse andmeil ööbivad nii täiskasvanud kuldnokad kui ka lennuvõimestunud noorlinnud (kohati massiliselt) roostikes ja pajupõõsastikes. Kuid ajal, mil pesades on veel lennuvõimetud pojad, võidakse ööbimiseks kasutada ka sootuks teistsuguseid paikasisid.

31. mail 2008 Võhma lähedal Viljandimaal metskurvitsate mängulendu jälgides märkasid kuldnokkade õhtust kogunemist ööbimiseks raiesmikul kasvavate üksikute nn seemnemändide otsa. Linde kogunes ööbimispaika ca 30 minuti jooksul väikeste salkadena igast suunast ning kokku "koloniseeriti" umbes 100 isendi poolt kaks raiesmikul kasvava umbes 60–70 aastase männi latva. Kas niisugune valik tehakse lähipiirkonnas roostike või põõsastike puudumisel,

pole teada. 03 juunil 2008 nägin samasugust vaatepilti õhtutundidel ka Tõrvaaugu lähistel Järvamaal asunud raiesmikul, millel kasvanud mändidele kogunes ööbima ca 50, ilmselt lähiümbruses pesitsevat täiskasvanud kuldnokka.

Jaanus Aua

KROONIKA

EOÜ suvepäevad 2009

Eesti Ornitoloogiaühingu suvepäevad toimusid 2009. a. 20.–21. juunil Võrumaal Ruusmäel Rogosi mõisas. Osalejaid oli sel korral 106, nende hulgas kaks külalist Läti Ornitoloogiaühingust. Rõõm oli näha suvepäevadel palju lapsi ja noori ning huvilisi väljastpoolt ühingut.

Esimene päev oli traditsiooniliselt sisustatud peamiselt ettekannetega. Kergema sissejuhatusena rääkis Margus Ots Võrumaa parematest linnupaikadest. Sellele järgnes Aivar Leito teaduslikum ettekanne lindude rändekäitumise muutuste seostest kliimamuutustega, mis põhines peamiselt EOÜ pikaajaliste projektide andmestiku analüüsil. Esimese ettekannetetsükli lõpetas Jaanus Eltsi ülevaade linnuatlase hetkeseisust ja tulemustest.

Peale lõunasööki tutvustasid esmalt Andres Kuresoo ja Leho Luigujõe Eestis esmakordselt kaasaegse radariga läbiviidud linnustiku-uuringuid Virtsus, seejärel rääkis Ain Nurmla konnakotkaste indiviidipõhisest seirest ning Urmas Sellis satelliitsaatjaga varustatud suur-konnakotkas Tõnni seiklustest Euroopas. Suvepäevade ettekannete osa lõpetasid külalised Lätist: Viesturs Kerus tutvustas Läti linnuatlase juba lõppenud välitööde huvitavamaid tulemusi ning Rolands Lebuss Läti tähtsate linnualade vaatlejate võrgustiku projekti.

Õhtuse osa avasid mõttetalgud, kus Riho Kinksi eestvedamisel arutati ühingu liikmete motiveerimise ja uute liikmete kaasamise teemal ning kas ja kuidas peaks suvepäevi muutma. Tavapärase lõkkeõhtu juures toimus esmalt kakukasti näidispaigaldus Rogosi mõisa parki Eedi Lelovi juhtimisel ning seejärel Urmas Sellise korraldatud raadiosaatja peilimise võistlus. Õhtu lõpetuseks rääkis Eedi Lelov kakuaasta tegemistest ning tänati tublimaid abilisi, kes on aidanud aasta linnu tegevusi käivitada ja läbi viia.

Pühapäev algas algajatele huvilistele linnuretkega lähiümbrusse ning edasijõudnutele linnuatlase välitöövõistlusega. Pealelõunane aeg kulus traditsioonilisele kutsemeisterlikkuse võistlusele ning suvepäevade kokkuvõtete tegemisele. Sel aastal oli kavas ka hulk tegevusi neile, keda linnujutt on ära